

یک بخش پایانی داشته باشیم که آن را در قالب یک داستان کوتاه جذاب ارائه کنیم. از این طرح استقبال کرد و متن هر شب را ایشان نویسنده‌گی کرد.

حسین برکتی:

بعضی کلیشه‌ها را به نفع داستان حذف کردیم

در هر برنامه تاویز یونی گرو و سر دبیری مکمل گروه کارگردانی است. این دو توالمان مسیر اصلی برنامه را مشخص می‌کنند و سایر عوامل را در این مسیر قرار می‌دهند. سر دبیر فصل سوم برنامه «جاذبه» حسین برکتی است. او در این گفت‌وگو در خصوص چگونگی طراحی برای گفت‌وگوها و پیش‌برنده داستان‌ها در کنار کارگردان، مجری و سایر عوامل برنامه توضیحاتی ارائه کرده است.

در روند گفت‌وگوهای میزبان و مهمان، عسکری بیشتر شنونده است و مهمان صحبت می‌کند. این روند از قبل هماهنگ شده است؟

ما ایده‌ها را در طراحی مطرح کردیم. این که حلقه عسکری بیشتر شنونده باشد و مهمان داستان خود را پیش ببرد طراحی است که سر دبیری پیشنهاد کرده و ایشان هم به نحو احسن این کار را اجرا کرده است. طرح سر دبیری به این صورت بوده است که ما می‌خواهیم داستان مردم را بشنویم و شما به عنوان میزبان خط اصلی داستان را حفظ کنید. اکثر سبوری‌ها برای اینکه خودشان را بیشتر نشان دهند این کار را انجام می‌دهند و متکلم می‌شوند. مهمان ما مردم عادی هستند و برای اولین بار جلوی دوربین آمده‌اند؛ آن‌ها سخنور نیستند. لذا در اینجا کار حامد عسکری و کارگردانی سخت‌تر هم می‌شود. هدایت کردن فرد عادی که برای اولین بار جلوی دوربین قرار می‌گیرد و می‌خواهد مصاحبه کند کار سختی است. یکی از نقاط عطف و بارز این برنامه این است که حلقه عسکری به شکل نلجسوس و حسلب شده گفت‌وگو را مدیریت می‌کرد. دمن خوشحلم که این کار را با حامد عسکری شروع کردیم و محسن حمیدزاده در این زمینه کمالات حرفه‌ای کارگردانی کرد. گلهی پیشنهاداتی می‌داد که مهمان یک واقعه‌ای را بیان کند و باعث می‌شود که برنامه به شگفتی برسد.

اساس این طراحی از چه عواملی نشأت گرفته است؟

این که ما بیشتر شنونده باشیم طراحی شده بود چون می‌خواستیم مردم بیشتر خودشان باشند؛ ما حتی نحوه نشستن مهمانان را هم نمی‌گفتیم چرا که می‌خواستیم روی داستان خود متمرکز باشند. به عبارتی ما بعضی کلیشه‌ها را به نفع داستان حذف کردیم. می‌گویند آن چه از دل برآید لاجرم بر دل نشیند. این اتفاق در برنامه با هدف رخ داده است. ما تلاش کردیم از همه طواهر دوری کنیم تا بتوانیم خود مهمان را داشته باشیم.

حلقه عسکری هم این هم‌ملی را با مهمان داشت تا مهمان خودش را پیدا کند. گاهی اوقات ما در نیم ساعت ابتدایی برنامه چیزی برای ارائه نداریم چون مهمان ترس از دوربین و استرس از فضا داشته و نمی‌توانسته صحبت کند. میزبانی حلقه عسکری و کارگردانی حمیدزاده این فرصت را می‌داد تا ما این را بیشتر بگیریم؛ یعنی گاهی مصاحبه‌های ما دو تا سه ساعت طول کشیده است تا برسیم به مرحله‌ای که حتی مهمان استودیو را خلع خود بداند و داستان خود را راحت و صادقانه تعریف کند.

بعضی اوقات ما یک ربع وقت می‌گذاشتیم و مهمان را با فضای استودیو آشنا می‌کردیم. یکی از سخت‌ترین کارهایی که در این استودیو انجام می‌دادیم آوردن افراد معمولی به آن جابو. آدم‌هایی که هیچ آشنایی با استودیو، دوربین و... نداشتند. بنا بر این تلاش می‌کردیم استرس‌های مهمان را با طول دادن بیشتر مصاحبه کم‌تر کنیم. قبل از شروع مصاحبه با آدم‌ها معاشرت می‌کردیم تا این آدم‌ها با احساس راحتی بیشتری کند.

تعداد زیادی از مهمانان از شهرستان هستند؛ این روند کار شما را سخت نکرد؟

از بیست و سه مهمانی که داریم، حدود ۲۵ نفر از آن‌ها از شهرستان‌هایی چون قم، کرمان، آبادان، مشهد، کردستان و... هستند. یکی از سختی‌های ما در راستی آزمایی قصه‌ها همین دور از دسترس بودن آنها بود. ما خیلی راحت می‌توانستیم چند نفر را از تهران انتخاب کنیم اما این کار را نکردیم. هدف ما این بود رنگ‌های مختلف افراد در ایران را نشان دهیم. در این برنامه خیلی از افراد با لهجه صحبت می‌کنند و گاهی لباس محلی خود را پوشیده‌اند. هر چند که این روند کار ما را سخت‌تر کرد ولی ما می‌خواستیم یک کار ملی کنیم و ارزش این سختی‌ها را داشت.

یک زمان چند فصلی به هم پیوسته را دارند؛ از بچه‌هایی که چوبانی می‌کردند تا پهلوان مجید مظفری و عزیزی که دست داعش لسیر بوده است. هر آدمی قصه‌ای دارد و قصه همه آدم‌ها جالب است اما نوع روایت و بیان کردن آن‌ها مهم است که یک آدم راقصه دار و جذاب می‌کند و یک آدم راقصه‌ای نشان می‌دهد. مانند این مثال می‌ماند که همه جوک‌های جهان خنده‌دارند، به شرط اینکه شما آن را قشنگ تعریف کنید.

محسن حمیدزاده:

«جاذبه» طیف‌های مختلفی از جمله را در بر می‌گیرد

محسن حمیدزاده امسال برای دومین سال متوالی است که کارگردانی برنامه «جاذبه» را بر عهده دارد. او با بهره گرفتن از تجربه‌های قبلی در فصل سوم، با دیدی بازتر به روایت قصه‌ها پرداخته و در ساختاری منظم داستان‌ها را ارائه کرده است. حمیدزاده از یافتن قصه‌های جدید تا کنار هم قرار دادن طیف‌های مختلفی از مردم در این برنامه می‌گوید.

امسال سومین فصل از «جاذبه» تولید شده و به بخش رسیده است؛ پیش از تولید امسال، چه نکاتی برای ارائه این برنامه حائز اهمیت بودند؟

تجربه دوره‌های قبلی «جاذبه»، رویکرد مناسبی را برای عوامل تولیدی در برنامه امسال ایجاد کرد و باعث شد ما با دید بازتر موارد، چالش‌ها و نظرات مردم را مورد بررسی قرار دهیم و در فصل جدید از آن‌ها استفاده کنیم. اولین کاری که ما در پیش تولید انجام دادیم، بررسی قسمت‌های قبلی در فصل‌های پیشین بود؛ این مسئله به ما کمک کرد تا بتوانیم به ساختار منظم‌تر و بهینه‌تری برسیم. به عبارتی اولین کار ما پیدا کردن قصه‌های جذاب و پرچالشی بود که از بطن جامعه هستند.

اقدام بعدی چه بود؟

دومین اقدام در خصوص حضور مهمان‌ها بود. خیلی در مورد این موضوع بحث و رایزنی شد. مادر لیدا درباره موضوعات صحبت و سعی کردیم به موضوعاتی بپردازیم که کم‌تر در جامعه به آن پرداخته شده است یا به صورت روایی به آن نپرداخته‌اند. در نتیجه موضوعات را دسته‌بندی و تلاش کردیم تنوع موضوعی داشته باشیم؛ به شکلی که هر مهمان درباره موضوعی متفاوت صحبت می‌کند مثلاً یک شب موضوع آزادی زندانی، یک شب فرزند و به همین ترتیب چرخش موضوعی داریم. در واقع ما از موضوع به مهمان رسیده‌ایم. نکته مهم‌تر این بود که ما سعی کردیم از میان مهمانان مان کسانی را انتخاب کنیم که از بدنه جامعه باشند و سوژه‌هایی را برگزینیم که قصه‌هایشان با اهل بیت (ع) گره خورده باشد. ارتباط قصه‌ها با «جاذبه» که در دوماه محرم و صفر بخش می‌شود یکی از اهداف اصلی ما بود.

جذب مخاطب و همراهی او تا پایان هر اثر یکی از بزرگی‌های برنامه‌سازی خوب است. برای «جاذبه» چنین هدفی را دنبال کرده‌اید؟ چقدر به این هدف رسیده‌اید و آیا شرایط برای آن مهیا بوده است؟

برندسازی به دست مخاطب صورت می‌گیرد. چیزی که ما در «جاذبه» به عنوان پیش فرض طراحی کردیم این بود که مخاطب را با خود همراه کند. اگر به لسم برنامه دقت کنید، متوجه می‌شوید که در واقع یکی از ویژگی‌های امام حسین (ع) قدرت جاذبه ایشان است. همچنین کلمه جاذبه این هویت را برای ما ایجاد می‌کند که می‌خواهیم یک دایره گسترده‌ای از افراد را در کنار هم قرار دهیم. یعنی «جاذبه» طیف‌های مختلفی از جامعه را در بر می‌گیرد. نکته بعدی درباره قصه‌هاست؛ هم‌ذات‌پنداری که در گفت‌وگو و حلقه عسکری با مهمانان وجود دارد، به جذب مخاطب در برنامه کمک می‌کند. مثلاً مخاطبان برای هم تعریف می‌کنند که در برنامه «جاذبه» یک خلم زاپنی را آورده بودند که مسلمان شده بود. تولید قصه و بازگویی آن توسط مردم به این امر کمک می‌کند.

امسال به عنوان تیراژ پایانی برنامه هر شب داستانی را با صدای حامد عسکری و تصویر مربوط به برنامه همان شب می‌بینیم. اتفاقی که مخاطبان هم از آن استقبال کرده‌اند. اگر میزبان نویسنده و شاعر نبود باز هم شاهد این کار بودیم؟

شکل‌گیری این قسمت از لیدا در طراحی بچه‌های «جاذبه» بود. یعنی قبل از پیوستن حلقه عسکری به برنامه، عوامل تولید این قسمت را طراحی کردند که در یک اشل کوتاه کل داستان بیان شود اما با حضور آقای عسکری ما در این قضیه اطمینان حاصل کردیم. او نویسنده است و ما این مورد را به او انتقال دادیم که می‌خواهیم

من خودم را مجری ندیدم که بخواهم سبک جدیدی در اجرا داشته باشم یا پرورده‌ای جدید باز کنم. اما در این برنامه سعی کردم مقداری راحت‌تر باشم؛ یعنی راحت‌تر بخندم، گریه کنم و به پاسخ سوالاتی که در خلال گفت‌وگو برایم ایجاد می‌شود، برسم و جولیم را بگیرم. ولیکن در بین دوستان و اطرافیان می‌گویند که خیلی بهتر شده‌ای، در گفت‌وگو راحت‌تری و در «جاذبه» شاهد حلقه جدیدی هستیم.

در بین مهمانان برنامه، قصه فردی آن قدر برای شما جذاب بوده که تصمیم گرفته باشید قصه او را بنویسید و به یک اثر مکتوب تبدیل کنید؟

بله، در بین مهمانان برنامه کسانی بوده‌اند که زندگی‌شان قدرت کتاب شدن را دارا باشد؛ برخی از قصه‌های مهمانان آن قدر جان‌دار بوده که قابلیت تبدیل شدن به مجموعه‌ای از داستان‌های کوتاه یا